

INFLUENCE OF BASIC ACTORS IN GLOBALIZATION IN DEVELOPING AND POST-SOVIET COUNTRIES ON THE EXAMPLE OF GEORGIA

Mariam Galdava
Ph.D. Candidate in Political Science
Caucasus International University
E-mail: mar.galdava@gmail.com

DOI suffix: 10.36962/NEC6102202166

ABSTRACT

In the 21st century, globalization is becoming more and more extensive as a phenomenon. The article discusses the popularization of globalization and its transformation as a world dilemma caused by new world rules.

The aim of our research is to determine what kind of impact globalization has had, because judging by the example of our country, the country has undergone a transformation as well as political, economic, cultural, and social factors.

One of the main integration processes is the goal of bringing individual groups into a single social and cultural framework of self-identification, which has become irreversible and poses a major problem for the identity of countries, as well as economic, social, political stability and security of the population.

In this article, we use the following research methods: Qualitative research methods, which include a qualitative study of written documents, focus groups, monographic research, etc. A specific case study, on the example of Georgia, the same Case study method that helped us to better study and analyze the facts. The processes of globalization have somewhat reduced the sovereignty of states. Modern states are powerless to control or deal with globalization, to reduce or limit its scope.

However, this did not lead to the destruction of the states. By the way, some states have become more powerful. This is especially noticeable in the example of post-Soviet countries, one of the highlights of which is Georgia. Globalization, like all events, has its pros and cons, but the most worthy positive side of globalization is that it has created and established independent and sovereign states that are becoming stronger day by day in the scientific, social, cultural, political, and economic spheres.

Keywords: Independence, Georgia, Globalization, Post-Soviet Country, State.

გლობალიზაციის ძირითადი აქტორების გავლენა განვითარებად და პოსტსაბჭოთა ქვეყნებში საქართველოს მაგალითზე

მარიამ გალდავა

პოლიტიკის მეცნიერების დოქტორანტი კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტი
ელ. ფოსტა: mar.galdava@gmail.com

ანოტაცია

21-ე საუკუნეში გლობალიზაცია, როგორც მოვლენა უფრო მასშტაბური ხდება და მკაფიო ხასიათს იძენს. სტატიაში განხილულია გლობალიზაციის პოპულარიზაცია და მისი გარდაქმნა, როგორც მსოფლიო დილემა, რომელიც ახალმა მსოფლიო წესებმა განაპირობეს. სტატიაში გამოყენებულია თვისებრივი კვლევის მეთოდები, რომელიც მოიცავს წერილობითი დოკუმენტების თვისებრივ შესწავლას, ფოკუს-ჯგუფის, მონოგრაფიულ გამოკვლევასა და ა.შ. კონკრეტული შემთხვევის კვლევა, საქართველოს მაგალითზე, იგ-

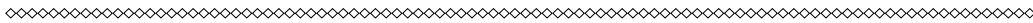
THE NEW ECONOMIST / ახალი ეკონომისტი

ივე Case study-ის მეთოდი, რომელიც დაგვეხმარა ფაქტების უკეთ შესწავლისა და ანალიზის პროცესში.

გლობალიზაციის პროცესებმა სახელმწიფოთა სუვერენიტეტი გარკვეულწილად შეამცირა. თანამედროვე სახელმწიფოები უძღურები არიან აკონტროლონ ან გაუმკლავდნენ გლობალიზაციას, შეამცირონ ან შეზღუდონ მისი მოქმედების არეალი. თუმცა, ამას სახელმწიფოების განადგურება არ გამოუწვევია. პიქირით, ზოგიერთი სახელმწიფო უფრო გაძლიერდა. ეს განსაკუთრებით შესამჩნევი ხდება პოსტსაბჭოთა ქვეყნების მაგალითზე, რომლის ერთ-ერთი თვალსაჩინოება საქართველოა. გლობალიზაციას, ისე, როგორც ყველა მოვლენას აქვს დადებითი და უარყოფითი მხარეები, თუმცა გლობალიზაციის ყველაზე ღირსეული დადებითი მხარე არის ის, რომ მისი დახმარებით წარმოიშვნენ და დაარსდნენ დამოუკიდებელი და სუვერენული სახელმწიფოები, რომლებიც დღითიდღე უფრო ძლიერდებიან სამეცნიერო, სოციალურ, კულტურულ, პოლიტიკურ და ეკონომიკურ სფეროებში.

საკვანძო სიტყვები: გლობალიზაცია, დამოუკიდებლობა, საქართველო, სახელმწიფო, პოსტსაბჭოთა ქვეყანა.

შესავალი

ნებისმიერი სახის დისკუსია გლობალიზაციის არსისა და მისი ძირითადი განსაზღვრებების შესახებ საბოლოო ჯამში დაკავშირებულია სახელმწიფოს ფუნქციონირების საკითხთან.

გლობალიზაცია კაცობრიობის შორეული წარსულიდან იღებს სათავეს, იგი ისტორიის ხანგრძლივი ეტაპია, რომელიც ნებისმიერი დროისა და ეპოქისათვის არის დამახასიათებელი. აღნიშნული პროცესი მრავალგზის ვითარდებოდა და დღემდე განაგრძობს განვითარებასა და გავრცელებას. თანამედროვე ეპოქაში გლობალიზაცია ძველთაგანვე მომდინარე ინტეგრაციული პროცესების ახალი ეტაპია და სრული სახით მე-20 საუკუნის მეორე ნახევარში ჩამოყალიბდა.

ახალი ტერმინის გაჩენასა და პოპულარიზაციას მსოფლიოში მიმდინარე თანამედროვე და მნიშვნელოვანი ცვლილებები განაპირობებს. მაგალითისათვის, ფილოსოფოსმა, ინგლისელმა პოლიტიკურმა თეორეტიკოსმა ჯერემი ბენტჰემმა დანერგა ტერმინი „ინტერნაციონალური“, რომელიც გამოხატავდა თანამედროვე რეალობას, კერძოდ კი ახალი, ნაციონალური სახელმწიფოების წარმოქმნასა და მათ შორის დამყარებულ ურთიერთობებს, რომელიც მას შემდეგ „საერთაშორისო ურთიერთობებად“ იწოდება. გლობალიზაცია თანამედროვე მსოფლიოს განვითარების კანონზომიერი და განმსაზღვრელი ფაქტორი გახდა.[9,გვ.52]

დღევანდელი გაგებით „გლობალიზაცია“, როგორც ტერმინი გასული საუკუნის 80-იანი წლების შუა პერიოდში წარმოიშვა. მის გამოჩენას ამერიკელი მეცნიერ-ეკონომისტის ტ. ლევიტის სახელს უკავშირებენ, რომელმაც 1983 „Harward Business Review-ში“ გამოაქვეყნა სტატია და ამ ტერმინით აღნიშნა მსხვილი ტრანსნაციონალური კორპორა-

ციების მიერ სხვადასხვა პროდუქციის ბაზრების შერწყმის ფენომენი. გლობალიზაცია, იმდენად მნიშვნელოვანი და კომპლექსური მოვლენაა, რომ გასცდა დროსა და სივრცეს, დაარღვია საზღვრები, კონტინენტები და ადამიანთა მოღვაწეობის ყველა სფერო მოიცვა. გარდა ამისა, დიდ როლს თამაშობს ერებზე, რელიგიაზე, კულტურაზე, ტექნოლოგიებზე, სახელმწიფოს პოლიტიკაზე, ეკონომიკასა და განვითარებაზე, ასევე სახელმწიფოთაშორის ურთიერთობებზე. შესაბამისად, ვხვდებით ისეთ ტერმინებს, როგორებიცაა „ეკონომიკური გლობალიზაცია“, „პოლიტიკური გლობალიზაცია“, „კულტურული გლობალიზაცია“ და სხვ.

ჩვენი კვლევის მიზანია დავადგინოთ თუ რა სახის გავლენა მოხადინა გლობალიზაციამ, რადგან ჩვენი ქვეყნის მაგალითით თუ ვიმსჯელებთ, ტრანსლოკალიზაცია განიცადა ქვეყანაში როგორც პოლიტიკურმა, ასევე ეკონომიკურმა, კულტურულმა და სოციალურმა ფაქტორებმა. აღნიშნულთა შორის ერთ-ერთი ძირითადი ინტეგრაციული პროცესებია, რომლის მიზანი ცალკეული ჯგუფების თვითიდენტიფიკაციის ერთიან საზოგადოებრივ და კულტურულ ჩარჩოებში მოქცევაა, რამაც შეუქცევადი ხასიათი მიიღო და უდიდეს პრობლემას უქმნის, როგორც ქვეყნების თვითმყოფადობას, ისე ეკონომიკურ-სოციალურ, პოლიტიკურ სტაბილურობასა და მოსახლეობის უსაფრთხოებას.

XX საუკუნის 90-იანი წლებიდან გლობალიზაციის პროცესიდან მიღებული სარგებელი და საერთაშორისო ეკონომიკურ-პოლიტიკურ ურთიერთობებში ეროვნულ სახელმწიფოთა როლის შემცირება ერთ-ერთი ყველაზე განსჯადი საკითხია. თანამედროვე ეტაპზე, გლობალიზაციის პრობლემების ზოგიერთი მკვლევარი (გერმანელი მკვლევარები ჰ. მარტინი და ხ. შუმანი, რუსი მეცნიერი მ. დელი-

THE NEW ECONOMIST / ახალი ეკონომისტი

აგინი და სხვა) ყურადღებას ამახვილებს საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და ტრანსეროვნული კორპორაციების (ტეკ), ტრანსეროვნული ბანკების (ტეპ), ასევე ცალკეული რეგიონების მზარდ როლზე, მასობრივი ცნობიერების ფორმირებისათვის ინფორმაციული ტექნოლოგიების გამოყენებაზე, მათ ზეგავლენაზე, ასევე ეროვნული სახელმწიფოს როლის შესუსტებაზე და ა.შ.[7]

გლობალიზაციის პროცესმა, საერთო ფინანსურმა რეგულაციებმა, ეკონომიკურმა კარგახსნილობამ უდაოდ დააჩქარა კრიზისის გავრცელება. ამის ნათელი მაგალითია ევროპაში დაუსრულებელი, გაუგებარი ეკონომიკური სტაგნაცია. “მსოფლიო ეკონომიკის გლობალიზაციის გაღრმავებამ თავისი ნეგატიური მხარეები მკაფიოდ გამოავლინა. კრიზისმა გადაინაცვლა თითქმის ყველა კონტინენტზე, შეირყა საბანკო სექტორები აზიის უდიდეს ქვეყნებში - ჩინეთში, ინდოეთში, იაპონიაში, აგრეთვე ისეთ დიდ ქვეყნებში როგორცაა: ბრაზილია, რუსეთი, კანადა. კრიზისის მასშტაბურობამ და გავრცელების სისწრაფემ მთავრობების დაბნეულობა გამოიწვია. თავიდან თითოეული სახელმწიფო ცდილობდა დამოუკიდებლად შებრძოლებოდა კრიზისულ პროცესებს, მაგრამ შემდგომ ყველასთვის ნათელი გახდა, რომ ავტონომიურ რეჟიმში კრიზისის დაძლევა შეუძლებელი იყო”. [3, გვ.15]

თუმცა, განსხვავებული შეხედულება აქვს ამერიკელ მეცნიერს, ნობელის პრემიის ლაურეატს ჯოზეფ სტიგლიცს, რომელიც თვლის, რომ გარკვეულად გლობალიზაცია გახდა დამატებითი ფაქტორი კრიზისის გაღრმავებისა. მის რეკომენდაციებს შორის, მნიშვნელოვანია ის რომ მსოფლიო, ეროვნული და კერძო ფინანსური ინსტიტუტები გახდნენ მაქსიმალურად გამჭვირვალე, დაცული იქნეს ერთიანი სტანდარტები ფინანსურ სექტორში, შეიქმნას ვალუტის ერთიანი, მსოფლიო რეზერვები. [11] იაპონელი, წარმოშობით ამერიკელი ფილოსოფოსის, პოლიტოლოგის, პოლიტეკონომისტისა და მწერლის ფრენსის ფუკუიამას თქმით, დღევანდელ ეპოქაში შეგვიძლია ვისაუბროთ მხოლოდ გლობალურ სამომხმარებლო კულტურაზე, რომელიც ვრცელდება მაკდონალდსისა და კოკა-კოლას მსგავსი კომპანიების მეშვეობით. [6, გვ.43] მაგრამ, საერთოდ, კულტურა უფრო მეტია, ვიდრე სამომხმარებლო ბაზარი, ეს უკანასკნელი არის ზედაპირული ასპექტი, კულტურას კი აქვს სიღრმე და გავლენას ახდენს ხალხთა კავშირზე. სწორედ ამიტომ კულტურები ჯერ კიდევ ინარჩუნებენ ინდივიდუ-

ალურობას. თუმცა, სწორედ ამ საკომუნიკაციო საშუალებებმა აზიასა და სხვა საზოგადოებებს უფრო მკვეთრად დაანახა ის განსხვავება, რომელიც მათი კულტურებს შორის არის. [5, გვ.67]

არ შეიძლება არ ვისაუბროთ ინტერნეტზეც, რომელიც გლობალური კულტურის ჩამოყალიბების ცენტრშია. გარემოცვა, რომელშიც ქვეყანას, კულტურას უხდება არსებობა, დიდ გავლენას ახდენს მის ჩამოყალიბება-განვითარებაზე, რადგან ამა თუ იმ საზოგადოებაში სახელმწიფოს ურთიერთობა აქვს განსხვავებული კულტურის მქონე ერთობებთან. ურთიერთობისას ხდება კულტურულ ღირებულებათა გაცვლა, ერთობის ცნობიერება განიცდის მუდმივ ტრანსფორმაციას. როგორც უკვე აღვნიშნეთ, იყო პერიოდი, როდესაც მსოფლიო არ წარმოადგენდა ერთიან სივრცეს და დაყოფილი იყო პატარა სამყაროებად; ერები ხალხები და კულტურები არ იცნობდნენ ერთმანეთს, არ ჰქონდათ ურთიერთობა. ინტერნეტის წყალობით კი დღეს მსოფლიო გახსნილია და ერთიან სივრცეს წარმოადგენს. არსებობს ფართო საინფორმაციო საშუალებები, ტელეფონი, საჰაერო ტრანსპორტი, კოსმოსური სადგურები და, რაც მთავარია, ინტერნეტი. ყველა ადამიანი ურთიერთობა, რომელიც შეიძლება დამყარდეს სკოლაში, ქუჩაში, კაფეში, ქარხანაში, ინტერნეტშიც ხორციელდება. [5, გვ.62-68]

ლ. თუროუ ეროვნულ სახელმწიფოებთან დაკავშირებით, ეროვნული მთავრობის როლის შემცირების, ცივი ომის დასრულებისა და პატარა-ქალაქ სახელმწიფოების არსებობის ფაქტორების ემპირული შედეგების საფუძველზე აკეთებს დასკვნას, რომ “50 წლის შემდეგ თანამედროვე ეროვნულ სახელმწიფოთა უმრავლესობა აღარ იარსებებს”. ლ. თუროუს მოსაზრებას ეხმიანება პროფესორ ზ. დავითაშვილის განმარტება: “გლობალიზაციის მთავარი ნიშანი სახელმწიფო და ეროვნული საზღვრების მოშლა, ეროვნული ეკონომიკის გლობალური ეკონომიკით, ეროვნული კულტურის გლობალური კულტურით, ხოლო ეროვნული ცნობიერების გლობალური ცნობიერებით შეცვლაა”. სახელმწიფოს როლთან დაკავშირებით ზოგიერთი მკვლევარი აღნიშნავს, რომ “პლანეტის ეკონომიკური გაერთიანების კვალდაკვალ მოხდება პოლიტიკური გლობალიზაცია, რომელიც დამთავრდება მსოფლიო მთავრობის წარმოქმნით”. გლობალიზაციას განსაკუთრებით კრიტიკულად აფასებენ განვითარებადი და გარდამავალი ეკონომიკების ქვეყნების მეცნიერთა უმრავლესობა, ისინი უპირატესობას ანიჭებენ სახელმწიფოს მონაწილეობით

ეროვნული ეკონომიკის დამოუკიდებელ განვითარებას და გლობალიზაციის პროცესს განიხილავენ ეროვნული ეკონომიკის განვითარების შემადგენელ ფაქტორად. ამავე დროს, აღნიშნული ქვეყნების მეცნიერები ყურადღებას ამახვილებენ ეროვნულ ტრადიციებზე, ფასეულობებზე, კულტურულ თვითმყოფადობაზე, გლობალიზაციის უარყოფით ზეგავლენაზე ანუ აქცენტს აკეთებენ გლობალიზაციის შესაძლო ნეგატიურ კულტურულ-პოლიტიკურ შედეგებზე. ამავე დროს არსებობს შეხედულებები, რომლებიც მიუთითებენ ეროვნული სახელმწიფოს როლის გაძლიერების აუცილებლობაზე. მსოფლიო ბანკის პრეზიდენტი ამავე საერთაშორისო ინსტიტუტის მოხსენებაში – “სახელმწიფო ცვალებად მსოფლიოში” – აღნიშნავს “ეფექტიანი ეროვნული სახელმწიფოს გარეშე შეუძლებელია მდგრადი განვითარება, როგორც ეკონომიკური, ისე სოციალური”. აღნიშნულ შეხედულებას ეხმიანება მოსაზრება, რომლის მიხედვითაც “ეროვნულმა სახელმწიფომ კიდევ უნდა ითამაშოს უმთავრესი როლი, კერძოდ გლობალიზაციის პირობებში და სახელდობრ იმიტომ, რომ განვითარება არათანაბრად მიმდინარეობს”. [7]

გლობალიზაციის პროცესებმა სახელმწიფოთა სუვერენიტეტი გარკვეულწილად შეამცირა. შეიძლება ვთქვათ, რომ თანამედროვე სახელმწიფოები უძღურები არიან აკონტროლონ ან გაუმკლავდნენ გლობალიზაციის პროცესებსა და შეამცირონ ან შეზღუდონ მისი მოქმედების არეალი. თუმცა, ამას სახელმწიფოების განადგურება არ გამოუწვევია. პიქირით, ზოგიერთი სახელმწიფო უფრო გაძლიერდა. ეს განსაკუთრებით შესაძენი ხდება პოსტსაბჭოთა ქვეყნების მაგალითზე, სადაც წარმოიშვა დამოუკიდებელი, სუვერენული სახელმწიფოები, რომლებიც უფრო ძლიერდებიან პოლიტიკურ და ეკონომიკურ სფეროებში.

ზემოაღნიშნულის საუკეთესო მაგალითად შეგვიძლია საქართველო მოვიყვანოთ, რადგან გლობალიზაციის ეპოქის დადგომასთან ერთად საქართველოშიც შეიცვალა, დაიხვეწა და განვითარდა ბევრი ისეთი მნიშვნელოვანი ინსტიტუტი, როგორებიცაა: საერთაშორისო ურთიერთობები, ეკონომიკური პოლიტიკა, ელექტრონული მასმედია, კონფლიქტების გადაჭრის გზები, ადამიანების უფლებების დაცვა და ა.შ. რათქმაუნდა, გლობალიზაციას ისეთი პროცესებიც ახლავს თან, რომელთა გადაჭრა ერთ რომელიმე ქვეყანას, როგორი განვითარებული და ძლიერიც არ უნდა იყოს ის არ შეუძლია, ასეთებია, მაგალითად: ნარკომანია, ადამიანებით ვაჭრობა,

ბირთვული საშიშროება, საერთაშორისო ტერორიზმი, გლობალური დათბობა, და ა. შ. [2, გვ. 17]

ფაქტია, რომ გლობალიზაციის პროცესი საზოგადოებრივი ცხოვრების თითქმის ყველა სფეროს შეეხო და მისი გავლენა მოსახლეობის ყოფაზეც გავრცელდა და აისაცა. მიმდინარე პროცესების მიმართ კი არაერთგვაროვანი დამოკიდებულება ჩამოყალიბდა. მოსახლეობის აზრი რამდენიმე ნაწილად დაიყო. აქედან, გამოვყოფთ სამ ჯგუფს, ესენია:

ა). **გლობალისტები**, რომლებიც დადებითად აფასებენ გლობალიზაციის პროცესს;

ბ). **ანტიგლობალისტები**, რომლებიც უარყოფითად აფასებენ გლობალიზაციას;

გ). **ნეიტრალები** - მოსახლეობის ის ნაწილი, რომელთაც ნეიტრალური პოზიცია აქვთ და გლობალიზაციის პოზიტიური და ნეგატიური შედეგების რაციონალურ შეფასებას ახდენენ.

უნდა აღინიშნოს, რომ ანტიგლობალისტური განწყობა ძირითადად არადასავლური ქვეყნების მოსახლეობაში იგრძნობა, სადაც გლობალიზაცია ვესტერნიზაციად – დასავლეთის გავლენის გაძლიერებად არის მიჩნეული. მაგალითად, ტრანსნაციონალური კორპორაციები, რომლებიც დასავლური კომპანიებია, ძარცვავენ სუსტ და განვითარებად ქვეყნებს, აჩანაგებენ მათ რესურსებს, ანგრევენ ნაციონალურ ეკონომიკას, მონებად აქცევენ ადგილობრივ მოსახლეობასა და კითხვის ნიშნის ქვეშ აყენებს ეროვნულ იდენტურობას. ზუსტად ამ შიშის მიზეზია, რომ რიგ ქვეყნებში ნაციონალიზმი აღორძინდა, ხოლო ისლამურ სამყაროში ისლამური ფუნდამენტალიზმის გავრცელებას ხელი შეეწყო. ანტიგლობალისტური განწყობა დასავლეთის სამყაროშიც შეიმჩნევა, რადგან გაიზარდა არალეგალური იმიგრაციის მაჩვენებელი, მისი გაზრდა კი გლობალიზაციამ გამოიწვია. განვითარებადი სამყაროდან მოზღვავებულმა მიგრანტების რაოდენობამ ევროპის ქვეყნებსა და აშშ-ში მნიშვნელოვანი ცვლილება შეიტანა მოსახლეობის რაოდენობის მხრივ, რაც მაღალი ბუნებრივი მატების გათვალისწინებით სერიოზული საფრთხეა. საფრთხე იმაში გამოიხატება, რომ დასავლეთის ზოგიერთ ქვეყანაში თავი იჩინა კულტურულმა, რელიგიურმა, ნაციონალისტურმა და დაპირისპირებებმა ადგილობრივ და ჩამოსულ მოსახლეობას შორის. ზუსტად ამიტომ, ბევრი ცნობილი პოლიტიკოსი და მეცნიერი გამოდის ეროვნული ღირსებებისა და ტრადიციების დაცვის მოთხოვნით. [1, გვ. 25]

გლობალიზაციის პროცესი მნიშვნელოვ-

ნად ახდენს გავლენას ქართული სახელმწიფოს ფორმირებაზე, მითუმეტეს, რომ იგი გლობალურ ურთერთობათა სისტემაში ერთ-ერთ აქტიურ გეოპოლიტიკურ სუბიექტად დამკვიდრდა, როგორც თავისი მნიშვნელოვანი სატრანზიტო ფუნქციის მქონე ქვეყანა და დასავლეთის დემოკრატიული ღირებულებების მატარებელი და განმსაზღვრელი სივრცე. რატომღაც, როგორც მსოფლიოს სხვა ქვეყნებში, ასევე ჩვენს სახელმწიფო - საქართველოში გლობალიზაციას აქვს, როგორც დადებითი, ისე უარყოფითი შედეგები. იგი დიდ როლს თამაშობს და უდიდეს გავლენას ახდენს ჩვენი ქვეყნის პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ და კულტურულ ცხოვრებაზე. ეს გასაკვირი არცაა, რადგან გლობალიზაცია განსაკუთრებით დიდ გავლენას ახდენს პოსტსაბჭოთა ქვეყნების დემოკრატიული მოდერნიზაციის პროცესზე. გლობალური პროცესები გამოიჩინა თავიანთი ობიექტური ხასიათით, ამიტომ ლოგიკურია ის რომ ისინი თვითდინებით ვითარდება და ანგარიშს არ უწევს ქვეყნის შესაძლებლობებს, მის თვითმყოფადობას, უნიკალურობას და რესურსების გამოყენების ჩვენი ხედვას, რაც საქართველოს მოსახლეობის ნაწილში ბადებს მათდამი ნიჰილისტურ განწყობას. ეს ვალდებულება ვრცელდება არა მარტო განვითარებად, არამედ განვითარებულ ქვეყნებზეც. 2008 წლის მსოფლიო ფინანსურმა კრიზისმა ცხადყო, რომ საერთო მსოფლიო გლობალური პროცესების გათვალისწინების გარეშე არ არსებობს ეროვნული ეკონომიკის პროგრესი. ამიტომ, გლობალურ კანონზომიერებათა შეცნობა, მათი გათვალისწინება ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების პროცესში განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ისეთი სახელმწიფოებისთვის, როგორც ჩვენი ქვეყანაა. [4, გვ.7]

განსაკუთრებით დიდია გლობალიზაციის გავლენა, განვითარებად და პოსტსაბჭოთა ქვეყნებზე, ისეთ ქვეყნებზე, როგორც საქართველოა. საბჭოთა იმპერიის ნანგრევებზე მყოფ პოსტსაბჭოთა საქართველოსაც მოუწია ფეხი აენყო გლობალიზაციისათვის. გლობალიზაციის შედეგად, ნაკლებ განვითარებულ ქვეყნებში სულ უფრო ხშირია მსხვილი ინვესტიორების შემოსვლა, რომლებსაც აქ ბევრად უფრო იაფი მუშახელი და ინფრასტრუქტურა ევსულებათ. ეს მოვლენა კი განვითარებად ქვეყნებს ახალ სამუშაო ადგილებს და ეკონომიკის განვითარების შანსს აძლევს.[8] დასამალი არ არის, რომ თანამედროვე მსოფლიო ინტეგრაციას, გლობალიზაციის პროცესს, გააჩნია როგორც პოზიტიური,

ასევე ნეგატიური მხარეებიც. ამერიკელი მეცნიერის ი. ვალერშტაინის აზრით “გლობალიზაცია სხვა არაფერია, თუ არა თანამედროვე სინამდვილის უდიდესი შეცდომა, სახელისუფლებო დაჯგუფებების მიერ თავსმოხვეული სიცრუე, ანუ პროცესი რომელიც არ წარმოადგენს თვისობრივად ახალ მოვლენას”. გლობალიზაციის ნეგატიური ბუნების მკაფიო გამოხატულებაა ასე განელილი მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისი. რომელიც ფაქტურად “დომინოს პრინციპით” მეტ-ნაკლებად მოედო სხვადასხვა კონტინენტებსა თუ ქვეყნების ეკონომიკებს. სწორედ ამიტომაც, ჯერ კიდევ სიღრმისეულად ვერ გაერკვია მსოფლიო თანამედროვე ეკონომიკური კრიზისის წარმოშობის მიზეზებსა თუ მის თავისებურებებში.[10, გვ.15-16]

დასკვნა

რასაკვირველია, ისეთი კომპლექსური მოვლენა, როგორც გლობალიზაციაა, ერთმნიშვნელოვნად დადებითი ან უარყოფითი ვერ იქნება ყველა ქვეყნისთვის თუ ადამიანისთვის.

თუმცა, ისეთი განვითარებადი ქვეყნისათვის, როგორც პოსტსაბჭოთა საქართველოა, გლობალიზაციამ შესაძლებლობა მოგვცა თავი წარმოგვეჩინა საერთაშორისო ასპარეზზე, ჩავერთეთ მსოფლიო გლობალურ პროცესებში, შევძელით იდეებისა და გამოცდილების გაცვლა-გაზიარება, ახალგაზრდობა მაღალი კლასის განათლების მიღებას უკვე ონლაინ ცდილობს, დღესდღეობით ამისთვის ფიზიკური გადაადგილება აღარ არის აუცილებელი, რაც გაცილებით აადვილებს და აიაფებს განათლების მიღების, იდეების გაცვლის, სიახლეების შექმნის და დანერგვის პროცესებს, რომელიც ხელს უწყობს კაცობრიობის წინსვლას. შექიშნა უამრავი არასამთავრობო ორგანიზაციები, განვითარდა ტექნოლოგიები, გლობალიზაციის შედეგად ადამიანებს აქვთ სხვა კულტურისადმი იოლი წვდომა, ბევრად უკეთ იცნობენ სხვა ერების ტრადიციებს, რაც ერთ-ერთი ყველაზე ეფექტური გზაა ტოლერანტობის კულტურის განვითარებისთვის.

სწორედ ასეთ სიტუაციაში, პოსტსაბჭოთა საქართველოსათვის მნიშვნელოვანი ამოცანაა ეროვნული თვითმყოფადობის შენარჩუნების საკითხი. ყველას კარგად გვესმის, რომ გლობალიზაციის პროცესს გვერდს ვერ ავუვლით, ვერც მაგრამ ქართულმა სახელმწიფომ ყველანაირად უნდა ეცადოს გლობალიზაციის ფეხის აწყობასთან ერთად, შეინარჩუნოს ეროვნულ-კულტურული იდენტობა და ქართული თვითმყოფადობა.

REFERENCES:

1. Abesadze G., Abesadze T., "Globalization and Peculiarities of Georgia's Transit Function", Tbilisi, 2011 https://www.tsu.ge/data/file_db/economist_faculty/global.pdf p.682 - last checked on 23.06. 2021
2. Lobzhanidze D., Lobzhanidze G., "World Order and International Legal Systems", "Mandaria Printing House" Kutaisi, 2007 p.336
3. Meskhia I., "Global Crisis and the Georgian Economy", Journal of Social Economy №2. Tbilisi, 2009
4. Shengelia T., Globalization, Current Problems and Development Trends in International Business, "Universal", Tbilisi, 2012 - https://www.tsu.ge/data/file_db/economist_faculty/Konfi.pdf, p.558 - last Checked -23.06.2021
5. Tsereteli I., Kakitelashvili St., "Culture and Modernization", Center for Social Sciences, 2006 p.119
6. "Globalization, modern problems of international business and development trends", "Universal", Tbilisi, 2012, https://www.tsu.ge/data/file_db/economist_faculty/Konfi.pdf - last checked on 23.06.2021 p. 558
7. Eteria E., "Globalization and the Nation-State: Theoretical Aspects", <https://geoeconomics.ge/?p=3674>- Last checked -23.06.2021
8. Civic education for all, "Globalization" <https://www.civiceducation.ge/ka/lessons/3-30> - last checked 23.06.2021;
9. Lewitt T., Globalization: Knowledge and Society. London. "Sage", 1990 p.280;
10. 10. Wahlerstein I. Globalization or transition period. Economic strategies 2000, No. 2, M.2000;
11. Stiglitz D., "The Market Failed," <https://neftgaz.ru/news/finance/334094-dzhozef-stiglits-rynok-ne-spravilsya/>- Last checked 23.06.2021.